Część II

Budżet środków europejskich

Budżet środków europejskich (BŚE), stosownie do postanowień ustawy o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009 r., obejmuje refundacje wydatków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich (tj. w ramach funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rybackiego, Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy, Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2009-2014 oraz na realizację Wspólnej Polityki Rolnej), z wyłączeniem środków przeznaczonych na realizację projektów pomocy technicznej.

W roku 2014 r. po raz piąty realizowano budżet środków europejskich w oparciu o zmieniony od 2010 r. system przepływu środków w ramach finansowania projektów unijnych. Zmiana systemu polegała na wyznaczeniu centralnego podmiotu płatniczego (Bank Gospodarstwa Krajowego) do realizacji płatności dla beneficjentów programów. Bank Gospodarstwa Krajowego dokonuje wszystkich płatności w programach na rzecz wszystkich beneficjentów, z rachunków otwartych w tym banku przez Ministra Finansów za wyjątkiem wydatków dokonywanych w ramach projektów pomocy technicznej.

Na tych samych zasadach od początku 2010 r. realizowane są płatności w ramach Wspólnej Polityki Rolnej (WPR). Finansowanie płatności w części UE odbywa się w ramach wydatków budżetu środków europejskich, zaś refundacje z KE poniesionych przez agencje płatnicze wydatków – stanowią dochód budżetu środków europejskich.

W ustawie budżetowej na rok 2014 zaplanowano dochody budżetu środków europejskich w wysokości 77.957.123 tys. zł.

Wykonanie dochodów ogółem na wszystkie programy w 2014 r. zamknęło się kwotą 68.088.403 tys. zł, z tego w ramach:

- funduszy strukturalnych, Grantów EFS, Szwajcarsko – Polskiego Programu Współpracy, Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2009-2014 i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2009-2014 oraz Programu Operacyjnego Zrównoważony Rozwój Sektora Rybołówstwa i Nadbrzeżnych Obszarów Rybackich oraz programów Perspektywy Finansowej 2014-2020 – 47.606.705 tys. zł,
- Wspólnej Polityki Rolnej – 20.481.698 tys. zł.

Wykonanie planu dochodów budżetu środków europejskich w 2014 r. w rozbiciu na poszczególne programy przedstawia się następująco:

- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko – 21.243.547 tys. zł,

- Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka – 7.258.622 tys. zł,
- Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej – 1.983.441 tys. zł,
- Program Operacyjny Kapitał Ludzki – 6.856.663 tys. zł,
- Regionalne Programy Operacyjne – 9.153.734 tys. zł,
- Granty EFS – 636 tys. zł,
- Szwajcarsko – Polski Program Współpracy – 282.668 tys. zł,
- Norweski Mechanizm Finansowy 2009-2014 - 180.216 tys. zł,
- Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2009-2014 – 118.266 tys. zł,
- Program Operacyjny Zrównoważony Rozwój Sektora Rybołówstwa i Nadbrzeżnych Obszarów Rybackich – 528.913 tys. zł,
- Wspólna Polityka Rolna – 20.481.698 tys. zł.

Należy zauważyć, że faktyczne wykonanie dochodów jest uzależnione od stopnia zrealizowanych wydatków, na który ma wpływ tempo realizacji poszczególnych projektów. Poziom absorpcji środków i tempo realizacji programów uzależnione były od wielu czynników, m.in. zmian w harmonogramach realizacji projektów, przedłużających się postępowań przetargowych skutkujących często przesunięciem realizacji projektów na kolejny rok budżetowy. Tym samym mniejsze środki uruchomione na realizację projektów finansowanych w ramach budżetu środków europejskich miały wpływ na mniejszy poziom wydatków w ramach BŚE, co z kolei przełożyło się na mniejsze wykonanie dochodów BŚE w stosunku do zaplanowanych na 2014 r.

W ustawie budżetowej na rok 2014 zaplanowane zostały wydatki budżetu środków europejskich w wysokości 78.348.825 tys. zł. Wydatki te zostały przeznaczone na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich, z wyłączeniem projektów pomocy technicznej.

Wykonanie wydatków ogółem na wszystkie programy w 2014 r. zamknęło się kwotą 68.405.654 tys. zł, z tego w ramach:

- funduszy strukturalnych, Grantów EFS, Szwajcarsko – Polskiego Programu Współpracy, Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2009-2014 i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2009-2014 Programu Operacyjnego Zrównoważony Rozwój Sektora Rybołówstwa i Nadbrzeżnych Obszarów Rybackich – 46.472.383 tys. zł,
- Wspólnej Polityki Rolnej – 21.933.271 tys. zł.

Wykonanie planu wydatków budżetu środków europejskich w 2014 r. w rozbiciu na poszczególne programy przedstawia się następująco:

- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko – 20.656.291 tys. zł,
- Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka – 7.148.266 tys. zł,
- Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej – 1.983.333 tys. zł,
- Program Operacyjny Kapitał Ludzki – 6.723.420 tys. zł,
- Regionalne Programy Operacyjne – 8.852.099 tys. zł,
- Granty EFS – 635 tys. zł,
- Szwajcarsko – Polski Program Współpracy – 282.668 tys. zł,
- Norweski Mechanizm Finansowy 2009-2014 – 180.201 tys. zł,
- Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2009-2014 - 117.718 tys. zł
- Program Operacyjny Zrównoważony Rozwój Sektora Rybołówstwa i Nadbrzeżnych Obszarów Rybackich – 527.752 tys. zł,
- Wspólna Polityka Rolna – 21.933.271 tys. zł.

Mniejsze od planowanego wykonanie wydatków w ramach budżetu środków europejskich w 2014 r. wynikało przede wszystkim z faktu braku rozpoczęcia realizacji programów operacyjnych w ramach Perspektywy Finansowej 2014-2020. Negocjacje pomiędzy Komisją Europejską a Polską, dotyczące krajowych programów operacyjnych, rozpoczęły się w marcu 2014 r. i zakończyły w połowie grudnia 2014 r. Ostatni z krajowych programów operacyjnych PO Inteligentny Rozwój został przyjęty przez KE w dn. 12 lutego 2015 r. Ponadto na mniejsze wykonanie wydatków budżetu środków europejskich od zaplanowanych w ustawie budżetowej na 2014 r. wpłynęło także tempo realizacji poszczególnych programów operacyjnych Perspektywy Finansowej 2007-2013, które uzależnione było od wielu czynników, m.in. zmian w harmonogramach realizacji projektów, przedłużających się postępowań przetargowych skutkujących często przesunięciem realizacji projektów na kolejny rok budżetowy. Wszystkie powyższe powody przyczyniły się do osiągnięcia mniejszego poziomu wydatków w ramach budżetu środków europejskich w stosunku do zaplanowanych na rok 2014.

W ustawie budżetowej na rok 2014 zaplanowano deficyt budżetu środków europejskich na kwotę 391.702 tys. zł. Deficyt budżetu środków europejskich za 2014 r. ukształtował się ostatecznie na poziomie 317.251 tys. zł.